

Ö?retim Elemanlar? ?çin Bilimsel Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retim Elemanlar? ?çin Bilimsel Davran??lar? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26804>

Özet

Ö?retim Elemanlar? ?çin Bilimsel Davran??lar? Ölçe?i (ÖE?BDÖ), 1999 y?l?nda U?ur Gür?an tarafından yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, üniversite ö?rencilerinin görü?leri do?rultusunda, ö?retim elemanlar?n?n sergiledi?i bilimsel davran??lar düzeyini ve kalitesini de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle akademik personelin bilimsel yakla??m, tarafs?zl?k, ele?tirel dü?ünme ve ara?t?rma eti?i gibi alanlardaki performans?n? ö?renci alg?lar? üzerinden ölçmeyi hedefler. Geli?tirme tipi bir ölçek olup, yüksekö?retim kurumlar?nda akademik kalitenin art?r?lmas?na yönelik geri bildirim sa?lamak amacıyla tasarlanm??t?r.

ÖE?BDÖ, akademik ortamda bilimsel metodolojiye uygunlu?un ve ö?retim elemanlar?n?n rol model olma i?levinin ne ölçüde yerine getirildi?ini belirlemek için kullan?lan dörtlü Likert tipi bir derecelendirme sistemine sahiptir (1= hiçbir zaman - 4= her zaman). Ölçek, Bal?kesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde sunulan bir tez çal??mas?n?n ürünüdür.

Anahtar Kelimeler

Ö?retim elemanlar?, akademik personel, bilimsel davran??lar, ö?renci de?erlendirmesi, üniversite, yüksek lisans tezi, psikometri, Likert ölçe?i.

Yazarlar

U?ur Gür?an

Amaç

Ö?retim Elemanlar? ?çin Bilimsel Davran??lar? Ölçe?i'nin birincil amac?, yüksekö?retim kurumlar?nda görev yapan akademik personelin bilimsel süreçlere olan ba?l?l?klar?n? ve bu süreçleri ö?rencilere aktarma biçimlerini sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, ö?renci bak?? aç?s?yla, ö?retim elemanlar?n?n ders içeriklerini bilimsel temellere oturtma, ara?t?rma metodolojilerini kullanma, objektif olma ve ele?tirel yakla??mlar? te?vik etme gibi davran??lar?n? ölçer.

Bu de?erlendirme arac?, üniversite yönetimlerine ve akademik birimlere, e?itim kalitesini art?rma, personel geli?im ihtiyaçlar?n? belirleme ve akademik te?vik sistemlerini destekleme konular?nda somut veriler sunmay? amaçlamaktadır. Ölçek, ayn? zamanda ö?retim elemanlar?n?n kendilerini geli?tirmeleri gereken alanlar? görmeleri için de bir geri bildirim mekanizmas? görevi görür.

Yapı (Construct)

Ölçek, temel olarak akademik alandaki **Bilimsel Davranışlar** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, sadece bilgi aktarımını değil, aynı zamanda bilimin temel ilkelerine uygun tutum ve uygulamaları da kapsar. Ölçülen temel boyutlar genellikle şunları içerir:

Objektiflik ve Tarafsızlık: Ölçüm elemanının kişisel görüşlerini bilimsel verilerden ayırma yeteneği.

Eleştirel Düşünme Teviki: Öğrencileri sorgulamaya, analiz etmeye ve farklı bakış açılarına değerlendirmeye yönlendirme.

Araştırma Metodolojisine Bağlılık: Derslerde kullanılan bilgilerin güncel, güvenilir ve bilimsel yöntemlerle elde edilmiş olmasına dikkat etme.

Etik İlkelere Uygunluk: Bilimsel dürüstlük ve akademik etik kurallarına riayet etme.

Ölçek, bu davranışların öğrencilere ne sıklıkta yansıtıldığını ve öğrenciler tarafından ne kadar etkili algılandığını değerlendirir, böylece akademik ortamın bilimsel kültürünü nicel hale getirir.

Geçerlik (Validity)

Ölçeğin kaynak referansında (yüksek lisans tezi özeti) spesifik geçerlik katsayıları veya detaylı analiz sonuçları doğrudan rapor edilmemiştir. Ancak, **Geliştirme** aşamasında bir ölçek olduğu göz önüne alındığında, orijinal tez çalışmasıyla kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve/veya faktör analizi çalışmaları yürütülmesi muhtemeldir.

Bir ölçeğin bilimsel standartlara uygun kabul edilmesi için, ölçülmek istenen yapıyı gerçekten ölçtüğünü kanıtlayan geçerlik çalışmaları detaylı olarak sunulması kritik öneme sahiptir. İlgili geçerlik verilerine, yalnızca tezin tam metnine erişim sağlandığında (bkz. Kaynak/Referans bölümündeki YÖK Tez Merkezi bağlantısı) ulaşılabılır.

Güvenirlilik (Reliability)

Kaynak verilerde ölçeğin güvenirlilik (reliability) bilgileri (örneğin Cronbach Alfa katsayısı) belirtilmemiştir. Bir psikometrik araç olarak, Ölçüm Elemanları İçin Bilimsel Davranışlar Ölçeği'nin iç tutarlılığı ve zamana bağlı istikrarı (test-tekrar test güvenilirliği) orijinal tez çalışmasıyla incelenmesi beklenir.

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini göstermek için elzemdir. Ölçeğin güvenirlilik katsayıları hakkındaki spesifik bilgilere ulaşmak için, tezin metodoloji bölümünün incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

ÖE?BDÖ, bir geli?tirme ölçe?i oldu?u için, ölçtü?ü bilimsel davran??lar yap?s?n?n alt boyutlar?n? belirlemek amac?yla Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? varsay?lmaktadır. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? göstererek yap? geçerli?ine katkıda bulunur.

Ancak, bu akademik girdide sunulan özetle faktör yap?s?n?n detaylar? (örne?in, kaç faktör elde edildi?i, faktör yükleri veya aç?klanan varyans yüzdesi) yer almamaktadır. Ölçe?in nihai formunun ve alt boyutlar?n?n anla??ımas? için tezin veri analiz sonuçlar?n?n incelenmesi gereklidir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir yap?ya dayalı olarak özgün olarak tasarlanm??t?)

Format: Dörtlü Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri (Ö?retim elemanlar?n? de?erlendiren grup)

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencisi ya? grubu (Genellikle 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ö?retim elemanlar?n?n bilimsel davran??lar?n? ölçmek amac?yla, Bal?kesir Üniversitesi'ndeki ö?rencilerin görüşlerine dayanarak geli?tirilmittir. Uygulama Bal?kesir Üniversitesi ö?rencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Katılımcılardan, ö?retim elemanlar?n?n bilimsel davran??lar? ne sıklıkta sergiledi?ini 4 a?amalı bir ölçekte belirtmeleri istenmiştir (1= hiçbir zaman - 4= her zaman).

Anahtar Kelimeler

Akademik de?erlendirme, yüksekö?retim kalitesi, ö?renci alg?s?, psikometrik özellikler, bilim eti?i, 1999.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sa?lanmam??t?

?leti?im E-posta Adresleri: ugurgan@hotmail.com

Yazma Adresi: Veri kayna??nda belirtilmemiştir (1999 Bal?kesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ilişkilidir).

İzinler & Ücret ve Test Yolu?

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir (Test Yolu: 1999). Akademik çalışmalar ve araştırmalar için kullanım genellikle tezin yayımlandığı kurumun (YÖK ve Balıkesir Üniversitesi) telif hakları ve izin politikalarına tabidir.

Ölçeğin kullanım için resmi izin alınması gerekebilir. İlgili izinler ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Uğur Gürkan ile yukarıdaki e-posta adresi üzerinden iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin tam metni ve detaylı metodoloji, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir durumdadır: tez.yok.gov.tr.

Ayrıca, ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ogretim-elemanlari-icin-bilimsel-davranislari-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Gürkan, U. (1999). *Bilimsel davranışları açısından öğretim elemanlarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Öğretim Elemanları İçin Bilimsel Davranışları Ölçme Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu akademik giriş için sağlanan kaynak metin içerisinde ölçek maddeleri (itemler) bulunmamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezinin tam metnine başvurulması gerekmektedir.